

WERELDOORLOGEN

80 JAAR BEVRIJDING BRABANTSE WAL

Les naar aanleiding van het boek

'80 jaar bevrijding Brabantse Wal 'Wat waren we bang'. Verhalen van de laatste ooggetuigen'.

Centraal staat het dagelijks leven van kinderen aan het einde van de Tweede Wereldoorlog en in de periode van de bevrijding. Bij deze les hoort een gefilmd interview met ooggetuige Jan van Elzaker. Jan was een kind van 4 aan het einde van de Tweede Wereldoorlog.

De film duurt ca 22 minuten en is te vinden via:

www.youtube.com/@GSKringBoZJEUGD

Het interview is in 3 blokken opgedeeld:

- 1) Inleiding + wonen
- 2) Eten en drinken
- 3) Spelen

De les duurt ca 45 minuten en is als volgt opgebouwd:

Ca 5 minuten Introductie: wie zijn we, we komen omdat we in oktober 2024 herdenken dat 80 jaar geleden de Brabantse Wal bevrijd is.

Ca 10 minuten 1^e deel interview kijken 'Inleiding + wonen'

Dit deel stopt op 8.45 minuten, er komen dan logo's in beeld.

Ca 5 minuten Open vragen stellen, bijv.:

Wat heb je gezien?

Hoe woonde Jan vroeger? En hoe wonen jullie nu?

Hoe zag de slaapkamer van Jan er uit? En hoe ziet jullie slaapkamer er nu uit?

Ca 5 minuten 2^e deel interview kijken 'Eten en drinken'

Dit deel stopt op 15.24 minuten, er komen dan logo's in beeld.

Ca 5 minuten Open vragen stellen, bijv.:

Wat viel jullie op aan hoe Jan aan zijn eten kon komen?

Wat vinden jullie van die voedselbonnen?

Ca 5 minuten 3^e deel interview kijken 'Spelen'

Dit deel stopt op 20.33 minuten, er komen dan ca 30 seconden aftiteling, logo's en sponsors in beeld, met muziek op de achtergrond.

Graag aftiteling volledig laten uitspelen.

Ca 5 minuten Open vragen stellen, bijv.:

Hoe speelde Jan vroeger? Kennen jullie deze spellen nu ook?

Wat zijn de verschillen tussen spelen toen en spelen nu?

Wat vond je van de muziek in de aftiteling?

Ca 5 minuten Les afsluiten:

Boek overhandigen (in gemeente BoZ aandacht voor 'Oude Kist...' en tijdlijnposter). Feedback vragen aan leerlingen hoe zij deze les vonden.

Bedanken voor de gastvrijheid en mogelijkheid om deze les te mogen komen geven.

Wijzen op dat dit gefilmd interview en uitgewerkte gastles ook online beschikbaar is (kan bijv. via brief in boek of via mail aan leerkrachten worden verstrekt).

Begin 2025 zal een nieuwe website online gaan: www.jeugdcanon.nl. Op deze website zullen deze les en film ook beschikbaar komen.

Ter aanvulling en ondersteuning kan bij de bespreking van de 3 blokken film ook gebruikt gemaakt worden van onderstaande suggesties voor vragen/ onderwerpen:

Blok 1: Inleiding + wonen

IJs op de ramen, extra dekens op bed in de winter, geen verwarming op slaapkamer

Geen wc boven, naar buiten of de pispot gebruiken

Geen tv, radio moest je inleveren

Verduisteren van de ramen

Blok 2: Eten en drinken

Er is geen eten in de supermarkt, wat doe je dan?

In de jaren 40 hadden veel mensen een eigen moestuin, waar ze groenten uit haalden

Wat at men eigenlijk? Vis/vlees, groente en aardappelen. Griesmeelpap, zelf pap klaar maken

Tijdens de middag warm eten

Rijst en pasta werden toen bijna nog niet gegeten, geen snoep of chips, geen limonade

Om eten langer te bewaren werd het gezoet, gedroogd, gerookt, gezouten, bewaard onder vet

Wecken van groente

Voedselbonnen

Niet alleen voedsel was schaars. Ook schoenen en kleding, deze kreeg je van je buurmeisje of nichtje als het daar te klein was

Blok 3: Spelen

Welke spelletjes had je 80 jaar geleden niet?

Spelletjes toen: ganzenbord, tollen, knikkeren, jojo, hoepelen, pijltjes schieten (elektriciteitspijp en pijltjes van krant), randje tik op stoeprand (er was bijna geen verkeer), steltlopen, diabolo,

verstoppertje, touwtje springen, bokspringen, land verdelertje

Leerdoelen bij deze les:

- Kinderen kennis laten maken met een primaire bron (ooggetuige) door middel het interview (zowel via de film als via het te geven boek)
- Kinderen kennis laten maken met het dagelijks leven van kinderen ten tijde van de bevrijding 80 jaar geleden
- Kinderen parallellen en vergelijkingen laten maken tussen het verleden en heden kinderen tot denken zetten over de fysieke, mentale en morele uitdagingen van mensen ten tijden van oorlog, zowel in het verleden als heden (oa herdenken)
- Kinderen tot denken zetten over de wijze waarop onze samenleving georganiseerd is, zowel in het verleden als in het heden (oa respect voor de ander)

Deze doelen betreffen zowel historische doelen als burgerschapsdoelen, en zijn tevens opgenomen in het door de overheid vastgestelde curriculum van het primair onderwijs.

En natuurlijk is er ons doel om het boek 'Wat waren we bang' aan de scholen te overhandigen.

